

Доценко Інна Олексіївна
к.е.н., старший викладач
кафедри фінансів та банківської
справи, Хмельницький
національний університет

Інвестиційно-інноваційна безпека : сучасні тенденції та загрози

Невід'ємним елементом формування інвестиційної політики є дотримання відповідного рівня інвестиційної безпеки. Необхідність визначення інвестиційної безпеки країни, регіону, галузі полягають у визначенні ступеня дії загроз безпеки на її рівень, виявлення причин їхньої появи, визначення можливостей і способів протидії загрозам.

Сутність інвестиційної безпеки в сучасній вітчизняній науці трактується з різних точок зору. Першочерговою уваги заслуговує визначення, відображене в Наказі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», від 29.10.2013 р. № 1277, де під інвестиційно-інноваційною безпекою розуміється стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості [1].

Важливість і необхідність визначення та забезпечення належного рівня інвестиційної безпеки країни полягають у можливості запобігання зовнішнім та внутрішнім ризикам, які виникають в інвестиційній сфері. Ретельний аналіз класифікацій економічних ризиків, представлених у наукових працях вітчизняних та іноземних науковців, дозволив нам виокремити сукупність різновидів ризиків які впливають на інвестиційно-інноваційну безпеку, а саме:

– політичні ризики – імовірність збитків чи додаткових втрат, пов'язаних з значними змінами у політичній або економічній сферах країни (наприклад, можливість політичних потрясінь; бюрократичні зволікання; націоналізація і експропріація власності; зміна законодавства із захисту іноземного інвестора; неясність і не передбачуваність економічної політики держави). Для інвестора, що працює в країні з нестабільною політико-економічною системою, необхідно умовою мають стати державні гарантії чи збільшення ставки доходу за ризик;

– ділові ризики – виникають у випадках, коли комерційна і господарська діяльність інвестиційної компанії виявляється менш успішною, ніж очікувалося. Кожна компанія перебуває під впливом умов, що складаються в певній галузі, що проявляється у зниженні попиту або ціни на продукцію, збільшенні витрат, діях конкурентів, що викликає невпевненість відносно майбутніх доходів інвестора, а відповідно і невизначеність у доцільності капіталовкладень;

– фінансові ризики – це ризики, що виникають при здійсненні фінансових угод, виходячи з того, що у ролі товару виступають фінансові інструменти. Ризики виникають у зв'язку з рухом фінансових потоків і виявляються на ринках фінансових ресурсів у вигляді відсоткового, валютного, кредитного, комерційного ризиків;

– підприємницькі ризики – ризики, що проявляються у відсутності прибутку (наприклад, дивідендів), банкрутстві господарюючого суб'єкта, в розвиток якого інвестовано кошти, можливості шахрайства керівництва підприємства. Невід'ємний вплив на підприємницькі ризики мають господарські ризики та комерційні ризики, які можуть бути настільки великими, що здатні зупинити виробничу роботу, змусити підприємця відмовитися від здійснення операцій, а отже і неможливості повернення інвестицій;

– проектні ризики – ризики, що проявляються у вигляді бюджетних ризиків (наприклад, перевищення інвестором видатків затвердженого бюджету), контрактних ризиків (наприклад, невиконання зобов'язань поставок), ринкових (наприклад, низький рівень маркетингових досліджень ринку).

Необхідність нівелювання економічних ризиків дозволяє нам характеризувати інвестиції в економічну безпеку з двох сторін: по-перше, як операційні інвестиції, які проявляються при актуальних ризиках, що потребують скорішого вирішення (наприклад, підтримка для подолання науково-технічного відставання), по-друге, як інвестиції, що будуть здійснені в майбутньому й визначаються перспективними економічними загрозами (наприклад, виснаження природних ресурсів).

Таким чином, для забезпечення відповідного рівня інвестиційної безпеки, необхідний не однобічний підхід при врахуванні ризиків інвестиційної безпеки, а багатофакторний аналіз, що дозволить максимально точно визначити можливі загрози, які впливають на рівень безпеки країни у сфері інвестування.

На наш погляд, саме ризик (загроза) повинен знаходити відображення в методиках визначення інвестиційної безпеки. У цьому сенсі актуальності і значимості набуває необхідність визначення можливо допустимих і найбільш прийнятливих значень інвестиційного ризику окремого сектора економіки.

Література

1. Наказі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», від 29.10.2013 р. № 1277. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.

2. Малютін О.К. Інвестиційне забезпечення економічної безпеки національної економіки / О.К. Малютін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource.2012.pdf>.